

การพัฒนาตลาดซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นหลักประกัน
ตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจ
The Development of the Intellectual Property Trading Market as
Collateral under the Business Security Law

ชญานัท ทองมุสิต¹ ศิวพร เสาวคนธ์²
ThanyaphatThongmusit¹ SiwapornSaowakon²

Received: Dec 14, 2021 Revised: May 27, 2022 Accepted: June 9, 2022

¹ อาจารย์, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี, 84100

² อาจารย์, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, กรุงเทพฯ, 10900

¹ 1Lecturer., Faculty of Law, Suratthani Rajabhat University, Suratthani, 84100 Thailand.

E-mail: ohlaw2526@gmail.com

² Lecturer., Faculty of Law, Sripatum University, Bangkok, 10900 Thailand.

E-mail: siwaporn.so@spu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาและวิจัยเรื่องปัญหาการพัฒนาตลาดซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นหลักประกันตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาการบังคับใช้กฎหมายและประเด็นสำคัญที่ควรจะต้องมีการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ.2558 โดยใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัยพบว่า ในวงการธุรกิจของไทยที่ยังไม่ยอมรับทรัพย์สินทางปัญญาในสถานะที่เป็นทรัพย์สินที่นำมาใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจเท่าที่ควร ประกอบกับข้อกฎหมายตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ.2558 ที่ยังขาดกลไกที่จะสร้างและสนับสนุนความเชื่อมั่นในควมมีมูลค่าอย่างทรัพย์สินที่แท้จริงของทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะการที่ในปัจจุบันประเทศไทยไม่มีตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญา ตลอดจนกลไกที่เป็นดุลยภาพที่จะให้ความคุ้มครองที่เป็นธรรมทั้งแก่ผู้ให้หลักประกัน (ลูกหนี้) และผู้รับหลักประกัน (เจ้าหนี้) ดังนี้ (1) ปัญหาการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญา (2) ปัญหาตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญา อันนำมาสู่การวิเคราะห์และเสนอแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ.2558 ที่เป็นข้อค้นพบสำคัญของการศึกษาวิจัยนี้

การวิจัยครั้งนี้ได้เสนอแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ.2558 คือ (1) เพิ่มเติมตลาดซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาและคณะทำงาน ในมาตรา 40/1 (2) เพิ่มเติมการจำหน่ายทรัพย์สินทางปัญญาให้จำหน่ายที่ตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญา ในมาตรา 40/2

คำสำคัญ: ตลาดซื้อขาย, ทรัพย์สินทางปัญญา

Abstract

This research aims to study and analyze the problems of developing the intellectual property market as collateral under the business security law. This research collects the data on the problems of law enforcement and important issues to be considered for revising the Business Security Act B.E. 2558 through the qualitative research methodology consisting of documentation research and in-depth interview.

According to the study, the business domain in Thailand does not accept the intellect property as business collateral as much as it should be. Moreover, the laws prescribed in the Business Security Act B.E. 2558 still lacks mechanisms to build and support the confidence in the actual value of intellectual property. Especially, at present Thailand does not have the market for intellectual property as well as the balance mechanisms to provide fair protection both for collateral provider (debtor) and collateral receiver (creditor) as follows: (1) the problems of intellectual property transaction and (2) the problems of markets for intellectual property transaction, which leads to the analysis and suggestion of revising the Business Security Act B.E. 2558 as the significant findings of this research.

This research suggests the approach to revise the Business Security Act B.E. 2558, that is, (1) the revision of the intellectual property market and staff in Section 40/1 and (2) the revision of distributing the intellectual property to the markets for intellectual property in Section 40/2.

Keywords: Market, intellectual property

บทนำ

ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นงานสร้างสรรค์ประเภทหนึ่งที่เกิดจากสติปัญญาและความสามารถเฉพาะตัวของผู้คิดค้น สร้างสรรค์ และประดิษฐ์ขึ้นมา จึงเป็นผลงานที่มีคุณค่าและมีมูลค่าในตัวเอง ซึ่งในทางกฎหมายกำหนดให้เป็นสิทธิแต่เพียงผู้เดียวแก่ผู้เป็นเจ้าของ จึงทำให้มีการนำไปใช้หรือแสวงประโยชน์ได้ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ กล่าวคือ ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงธุรกิจได้ และอาจมีการนำไปลอกเลียนแบบหรือแสวงหาประโยชน์โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของได้ การแสวงประโยชน์ในลักษณะเช่นนี้จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ทำให้คุณค่าของทรัพย์สินทางปัญญาลดลงอีกด้วย [1] อย่างไรก็ตาม ด้วยเหตุที่ทรัพย์สินทางปัญญามีมูลค่าในตัวของมันเอง จึงน่าที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงของการพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มมากขึ้นในเชิงธุรกิจได้ หากมีมาตรการหรือกฎหมายเปิดช่องให้เกิดการคุ้มครองสิทธิประโยชน์แก่ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญา นั่นก็ถือเป็นการรับรองว่าสิ่งนั้นเป็นทรัพย์สินทางปัญญาแล้วคุณค่าและมูลค่าของทรัพย์สินทางปัญญาจึงจะตามมา [2]

ประเทศไทยได้ให้การยอมรับและให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ประกอบด้วย (1) พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 (2) พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ.2522 (3) พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 (4) พระราชบัญญัติคุ้มครองแบบผังวงจรรวม พ.ศ.2543 (5) พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ.2545 (6) พระราชบัญญัติสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ.2546 (7) พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ.2542 และ (8) พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ.2542

แม้ว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายภายในที่ให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาหลายประเภทก็ตาม แต่ทรัพย์สินทางปัญญาเหล่านี้ก็ไม่เคยถูกนำมาใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจทางแพ่ง เนื่องจากทรัพย์สินทางปัญญาเป็นทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่างแต่อาจมีราคาและอาจถือเอาได้ ต่างจากทรัพย์สินที่มีรูปร่างอื่น ๆ ที่เป็นสังหาริมทรัพย์ (เช่น เงิน อัญมณี รถยนต์ และเรือ) และอสังหาริมทรัพย์ (ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ยึดติดกับที่ดิน) [3] ซึ่งทรัพย์สินเหล่านี้สามารถนำมาใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจผ่านทางนิติกรรมสัญญาในรูปแบบที่กฎหมายแพ่งกำหนดทั้งจำนองและจำนำ และทรัพย์สินเหล่านี้ก็มีการยอมรับที่แพร่หลายในวงการธุรกิจที่จะยอมรับความมูลค่าที่มีการประเมินและตราไว้ในขณะที่นำมาใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจ และในกรณีที่มีการผิดนัดชำระหนี้เจ้าหนี้ที่มีหลักประกันยึดถือไว้ก็ได้รับความคุ้มครองในฐานะเจ้าหนี้ขั้นต้นและสามารถบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินนั้นได้โดยง่ายผ่านกระบวนการที่กฎหมายให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ที่จะยึดอายัด หรือนำทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน

ออกขายทอดตลาดเพื่อนำมาชำระหนี้ นอกจากนั้น ทรัพย์สินที่มีการใช้เป็นหลักประกันก็เป็นที่ต้องการของตลาดสามารถซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน ให้ หรือจำหน่าย จ่าย โอนทางนิติกรรมสัญญาได้โดยง่าย ทำให้ทั้งสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์เป็นที่นิยมและเกิดการยอมรับในวงการธุรกิจที่นำมาวางไว้เป็นหลักประกันการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ แต่สำหรับกรณีทรัพย์สินทางปัญญาที่ผ่านมาไม่มีความนิยมและการยอมรับใช้เป็นหลักประกันเหมือนสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ที่กล่าวมา [4]

ฉะนั้น การที่จะทำให้เกิดการยอมรับทรัพย์สินทางปัญญาในสถานะทรัพย์สินที่นำมาใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจหรือการปฏิบัติตามสัญญาของลูกค้านี้ จึงต้องมีการบัญญัติเป็นกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการเป็นการเฉพาะ อันเป็นที่มาและสาเหตุที่ทำให้กระทรวงพาณิชย์จัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจ เพื่อศึกษาและจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจ โดยเนื้อหาที่นำมาบัญญัติเป็นกฎหมายเป็นไปในแนวทางตามร่างกฎหมายหลักประกันทางธุรกิจของคณะกรรมการการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติภายใต้กฎหมายต้นแบบที่เรียกว่า UNCITRAL Model Law on Secured Transaction เมื่อจัดทำแล้วเสร็จต่อมาจึงมีการเสนอเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย คือ “พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ.2558” เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ.2558 แต่กฎหมายฉบับนี้ก็ได้มีผลบังคับใช้วันที่ถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เนื่องจากเงื่อนไขการเพื่อเตรียมความพร้อมและสร้างความรับรู้แก่สังคมในส่วนของบริษัทเฉพาะกาลของกฎหมายจึงกำหนดให้มีผลบังคับในวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ.2559 [4]

อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่กฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจมีผลใช้บังคับปรากฏว่ามีทรัพย์สินทางปัญญาที่นำมาเป็นหลักประกัน โดยมีจำนวนเงินสูงสุดที่ขอจดทะเบียนสัญญาหลักประกันทางธุรกิจ จำนวนเงิน 1,985 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.02 (ข้อมูลการจดทะเบียนสัญญาหลักประกันทางธุรกิจ วันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ.2559 ถึง 11 มกราคม พ.ศ.2564) ซึ่งสะท้อนให้เห็นข้อเท็จจริงในวงการธุรกิจของไทยที่ยังไม่ยอมรับทรัพย์สินทางปัญญาในสถานะที่เป็นทรัพย์สินที่นำมาใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจเท่าที่ควร ประกอบกับข้อกฎหมายตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ.2558 เป็นบทบัญญัติเปิดกว้างทั่วไปที่นำมาใช้บังคับกับทรัพย์สินที่กฎหมายนี้กำหนดให้ใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจหลายประเภท นอกจากนั้นยังขาดกลไกที่จะสร้างและสนับสนุนความเชื่อมั่นในความมีมูลค่าอย่างทรัพย์สินที่แท้จริงของทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะการที่ในปัจจุบันประเทศไทยไม่มีตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญา ตลอดจนกลไกที่เป็นตุลยภาคที่จะให้ความคุ้มครองที่เป็นธรรมทั้งแก่ผู้ให้หลักประกัน (ลูกหนี้) และผู้รับหลักประกัน (เจ้าหนี้)

ปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ.2558 มีผลใช้บังคับตามที่ได้กล่าวมาในเบื้องต้น เป็นมูลเหตุสำคัญที่นำมาสู่การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญา ตลอดจนรวบรวมข้อเท็จจริงที่บ่งชี้ถึงสภาพปัญหาของการบังคับใช้พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ.2558 เฉพาะในส่วนของการนำทรัพย์สินทางปัญญาที่มีการนำมาใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจจากผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการของการนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้เป็นหลักประกันตามกฎหมาย ซึ่งจะนำมาใช้วิเคราะห์เพื่อแสดงถึงปัญหาเกี่ยวกับตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาและนำไปสู่การเสนอแนวทางในการแก้ไข ปัญหา เพื่อให้เกิดการยอมรับและเชื่อมั่นในวงการธุรกิจต่อการยอมรับและการนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจที่แพร่หลายต่อไป

วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้เป็นหลักประกัน และตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญา
- (2) เพื่อศึกษาถึงตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาตามกฎหมายของ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และกฎหมายไทย
- (3) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาตามกฎหมาย ว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจ
- (4) เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นหลักประกันตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ (1) นักกฎหมาย (2) ผู้ประเมินมูลค่าทรัพย์สิน (3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบังคับคดี (กรมบังคับคดี) (4) ผู้บริหารจากสถาบันการเงิน และ (5) เจ้าของทรัพย์สินทางปัญญา จำนวน 11 คน

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ รายงานวิจัย ตำรา เอกสารรายงานการวิจัยการประชุมและสัมมนา วิทยานิพนธ์และบทความ เกี่ยวกับตลาดรองรับ การซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญารวมทั้งเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลทั้งหมดที่รวบรวมจากข้อมูลเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกตามวิธีวิทยาการวิจัยที่กำหนดไว้ดังกล่าวข้างต้นได้นำมาใช้ในการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ทางนิติศาสตร์ การวิเคราะห์จึงเป็นการหาคำตอบจากข้อมูลที่รวบรวมมา เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์กฎหมายและสร้างตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญา และจัดทำเป็นบทบัญญัติปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ.2558

ผลการวิจัย

การพัฒนาตลาดซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นหลักประกันตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจ ผลการวิจัยพบว่ายังมีปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

(1) ปัญหาการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญา

การซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญานั้น ถือว่าเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญา เพราะส่วนใหญ่ผู้ที่เป็นเจ้าของผลงานทางปัญญา เมื่อได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาแล้ว จะนำทรัพย์สินทางปัญญานั้นไปก่อให้เกิดประโยชน์ในทางธุรกิจ เช่น การซื้อขาย โอน อนุญาตให้ใช้สิทธิ เป็นต้น นอกจากนั้นสิ่งสำคัญของการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญายังพบว่าทำให้เกิดการแพร่กระจายความรู้มากขึ้น และส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศมีการพัฒนา

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาประเด็นเรื่องการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญานั้น การซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาไม่เหมือนการซื้อขายทรัพย์สินทั่วไป เช่น เสื้อผ้า หากต้องการซื้อก็สามารถซื้อได้โดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นตลาด แหล่งชุมชน ทางช่องทางออนไลน์ หรือหากจะซื้อบ้านและที่ดินก็สามารถตรวจสอบราคาบ้านและที่ดินที่ได้กรรมที่ดิน เป็นต้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการซื้อขายทรัพย์สินทั่วไป สามารถซื้อขายง่ายและมีแหล่งซื้อขายที่ประชาชนทั่วไปสามารถทำการซื้อขายได้ แต่ในกรณีของทรัพย์สินทางปัญญานั้น เนื่องด้วยลักษณะเฉพาะของทรัพย์สินทางปัญญาที่ไม่ได้มีการวางขายกัน

ในท้องตลาดและมีราคากลางเหมือนดังเช่นทรัพย์สินทั่วไป จึงทำให้การซื้อขายอยู่ในเฉพาะกลุ่มหรือผู้ที่สนใจหรือประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญานั้น และต้องเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญานั้นจึงจะทราบและสามารถเข้าถึงการซื้อขาย โอน หรืออนุญาตให้ใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญานั้นได้

จากสภาพปัญหาเรื่องการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาที่กล่าวมาข้างต้น ประเด็นสำคัญที่ทำให้การซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญายังมีข้อจำกัดคือ ประเทศไทยยังการไม่มีตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาอันเป็นที่ยอมรับและแพร่หลายเหมือนดังเช่นทรัพย์สินทั่วไป ซึ่งหากพิจารณาเปรียบเทียบกับตลาดซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาในต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันมีหลายองค์กรที่ทำการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา เช่น Association of University Technology Manager (AUTM) ซึ่งทำการประเมินมูลค่าสิทธิบัตร หรือบริษัท Interbrand เป็นบริษัทระดับโลกทำธุรกิจเกี่ยวกับการสร้างแบรนด์ ได้ทำการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับมูลค่าแบรนด์ของบริษัทชั้นนำในระดับโลกหลายๆ บริษัท และเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะ ซึ่งนับว่าเป็นข้อมูลให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการประเมินมูลค่าของแบรนด์ต่างๆ ทั้งนี้ บริษัท Interbrand ได้มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและทำการสำรวจมูลค่าแบรนด์ ซึ่งมีลักษณะสำคัญประกอบด้วย (1) เลือกแบรนด์ที่มีมูลค่ามากกว่า 1 พันล้านเหรียญสหรัฐ โดยมีรายได้มากกว่า 1 ใน 3 มาจากนอกประเทศ มีข้อมูลทางการตลาดและการเงินเผยแพร่ต่อสาธารณะ โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกแบบนี้ทำให้ตัดบริษัทที่มีขนาดใหญ่มากแต่ค่อนข้างจะจับตลาดในประเทศเป็นหลักหรือมีข้อมูลที่เป็นความลับ เช่น Visa, CNN ออกไป และ Interbrand ไม่ทำการจัดอันดับบริษัทแม่ ทำให้ไม่ปรากฏบริษัท Procter & Gamble หรือสายการบิน ด้วยเหตุผลว่าเป็นการยากที่จะแยกอิทธิพลของแบรนด์ต่อยอดขายออกจากปัจจัยอย่างเช่นเส้นทางการบินและตารางการบิน (2) การประมาณค่าสัดส่วนรายได้ของบริษัทที่มาจกแบรนด์ (3) ขั้นสุดท้าย Interbrand จะทำการประเมินค่าความแข็งแกร่งของแบรนด์เพื่อหาค่าความเสี่ยงต่อผลกำไรในอนาคต โดยคำนึงถึงองค์ประกอบ เช่น ภาระการเป็นผู้นำในตลาด ความมั่นคง การเป็นที่ยอมรับในระดับโลกข้ามพื้นที่ภูมิประเทศและวัฒนธรรม แล้วนำมาคำนวณเป็นอัตราส่วนลดต่อรายได้ของแบรนด์เพื่อให้ได้มูลค่าปัจจุบัน

ดังนั้น จากที่ได้วิเคราะห์เกี่ยวกับการซื้อขายของทรัพย์สินทางปัญญาที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาอันเป็นที่ยอมรับและยังไม่มีกำหนดราคากลางของทรัพย์สินทางปัญญาเหมือนดังเช่นทรัพย์สินทั่วไป ส่งผลให้การซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญายังถูกจำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มที่สนใจหรือเกี่ยวข้องกับธุรกิจของตน ซึ่งส่งผลต่อความเชื่อมั่นในทรัพย์สินทางปัญญา ทำให้การนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์

ในทางธุรกิจ โดยเฉพาะการนำมาเป็นหลักประกันสินเชื่อทางธุรกิจ สถาบันการเงินยังคงกังวลในการที่จะรับทรัพย์สินดังกล่าวมาเป็นหลักประกัน ทำให้การปล่อยสินเชื่อด้วยการนำทรัพย์สินทางปัญญามาเป็นหลักประกันตามพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจยังไม่เป็นที่แพร่หลาย และยังไม่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับดังกล่าว นอกจากนั้นในส่วนของเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญา เนื่องด้วยข้อจำกัดหลายด้านเกี่ยวทรัพย์สินทางปัญญา จึงยังทำให้ในปัจจุบันการสร้างสรรค์คิดค้น หรือประดิษฐ์ผลงานทางปัญญาในประเทศไทยยังไม่เป็นที่แพร่หลายเท่าใดนักหากเปรียบเทียบกับ การสร้างสรรค์ผลงานในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร เป็นต้น

(2) ปัญหาตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญา

ภายใต้พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การบังคับหลักประกันทรัพย์สินทางปัญญาไว้ในมาตรา 39 ซึ่งกำหนดว่า การบังคับหลักประกันตามสัญญาหลักประกันทางธุรกิจ และผู้รับหลักประกันต้องมีหนังสือแจ้งเหตุบังคับหลักประกันแล้ว หากผู้ให้หลักประกันหรือผู้ที่ยึดถือทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันยินยอมส่งมอบการครอบครองทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันแก่ผู้รับหลักประกันและมีหนังสือยินยอมให้นำหลักประกันไปจำหน่าย ห้ามมิให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาอื่นยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน แต่ให้เจ้าหนี้ดังกล่าวมีหนังสือแจ้งไปยังผู้รับหลักประกัน เพื่อขอเฉลี่ยทรัพย์สินหรือเงินที่ได้จากการขายทรัพย์สินนั้น และภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ครอบครองทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน ให้ผู้รับหลักประกันมีหนังสือแจ้งให้ลูกหนี้และผู้ให้หลักประกันชำระหนี้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับหนังสือดังกล่าวและให้แจ้งไปด้วยว่าหากไม่ชำระหนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้รับหลักประกันจะบังคับหลักประกันโดยให้ทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันหลุดเป็นสิทธิ หรือโดยจำหน่ายทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ และให้ส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวให้ผู้รับหลักประกันอื่นและเจ้าหนี้อื่นซึ่งมีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันเท่าที่ปรากฏรายชื่อในหลักฐานทางทะเบียนทราบด้วย

นอกจากนั้นได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขายทอดตลาดทรัพย์สินทางปัญญาไว้ในมาตรา 40 ซึ่งกำหนดว่า ผู้รับหลักประกันจะบังคับหลักประกันโดยการจำหน่ายทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ ให้ผู้รับหลักประกันดำเนินการจำหน่ายหลักประกันโดยวิธีการประมูลโดยเปิดเผย ในการนี้ ผู้รับหลักประกันต้องมีหนังสือแจ้งวัน เวลา สถานที่ และวิธีการจำหน่ายหลักประกันให้ผู้ให้หลักประกัน ผู้รับหลักประกันอื่น และเจ้าหนี้อื่นซึ่งมีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันเท่าที่ปรากฏรายชื่อในหลักฐานทางทะเบียนทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนดำเนินการจำหน่ายหลักประกันโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับหรือโดยวิธีการอื่นที่แสดงว่าผู้รับได้รับหนังสือแล้ว

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว ประเด็นปัญหา คือ กฎหมายไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับตลาดรองการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาไว้ ส่งผลให้ยังไม่มีตลาดรองการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งส่งผลให้สถาบันการเงินขาดความเชื่อมั่นในทรัพย์สินทางปัญญาที่จะนำมาเป็นหลักประกัน เพราะหากเกิดกรณีผิดนัดชำระหนี้เกิดขึ้น และเข้าสู่การบังคับทรัพย์สินทางปัญญาขายทอดตลาด จะนำทรัพย์สินทางปัญญานั้นไปขายทอดตลาดใด นอกจากนั้นในส่วนของเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญา เนื่องด้วยสถาบันการเงินยังไม่เชื่อมั่นในทรัพย์สินทางปัญญา การนำมาเป็นหลักประกันจึงเป็นเรื่องยาก ฉะนั้น การคิดค้นและสร้างสรรค์ผลงานทางปัญญาเพื่อให้ตนเองเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้เหมือนดังเช่นมีทรัพย์สินประเภทอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ย่อมเป็นเรื่องยาก จึงเป็นเรื่องยากที่ประเทศไทยจะผลักดันให้เกิดทรัพย์สินทางปัญญา นักคิดค้น สิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้

จากสภาพปัญหาข้างต้น การมีตลาดรองการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาตามพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 ย่อมส่งผลให้การนำทรัพย์สินทางปัญญาเกิดความแพร่หลายมากขึ้น และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการให้เจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ ด้วยการนำทรัพย์สินทางปัญญามาเป็นหลักประกัน ซึ่งสอดคล้องกับสอดคล้องกับหลักยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ข้อที่ 4.2.3 อุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ กล่าวคือ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ข้อมูลและปัญญาประดิษฐ์ในการเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมและบริการ ครอบคลุมระบบอัตโนมัติและหุ่นยนต์ อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ และอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง เพื่อยกระดับประสิทธิภาพของภาคเศรษฐกิจไทยทั้งระบบ สร้างแพลตฟอร์มสำหรับเศรษฐกิจในอนาคต และเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับประชาชน โดยการสร้างอุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ เพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนประเทศไทย และส่งเสริมการลงทุนระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนไทย และบริษัทชั้นนำของโลกในอุตสาหกรรมเหล่านี้ เพื่อให้ไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตและการวิจัยและพัฒนา การสร้างความตระหนักและให้ความรู้แก่ประชาชน และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ สำหรับภาคการผลิตและบริการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ สร้างนวัตกรรม และดำเนินธุรกิจใหม่ ๆ การผลักดันให้ผู้ประกอบการได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรมในระดับสากล และสร้างคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเพื่อขยายธุรกิจไทยในอุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล ปัญญาประดิษฐ์ ระบบอัตโนมัติและหุ่นยนต์ และอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ ให้ครอบคลุมตลอดทั้งห่วงโซ่มูลค่าระดับโลก การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีของผู้ประกอบการที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้ สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และสนับสนุนการใช้ข้อมูลเปิดที่ไม่กระทบต่อสิทธิส่วนบุคคล

เพื่อประโยชน์ในการศึกษา การวิจัยและพัฒนา และการต่อยอดทางธุรกิจ พร้อมทั้งการสร้างและพัฒนาบุคลากรที่มีทักษะความรู้เพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ รวมทั้งอุตสาหกรรมและบริการที่ใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ และสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญจากทั่วโลกให้มาทำงานในไทย ตลอดจนให้ความช่วยเหลือและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงและรวดเร็วของเทคโนโลยี

ในต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า UCC Article 9 Section 9-610 ของสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดหลักเกณฑ์และตลาดรองรับการซื้อขายเกี่ยวกับทรัพย์สินที่นำมาเป็นหลักประกันตามกฎหมายฉบับนี้ ไว้อย่างชัดเจนว่า ในกรณีที่มีการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน เมื่อได้มีการดำเนินการตามที่คู่สัญญาได้ตกลงกัน โดยคู่สัญญาอาจตกลงกันให้เจ้าหนี้มีสิทธิที่จะขาย ให้เช่า ให้อนุญาต หรือจำหน่ายจ่ายโอนโดยประการอื่น ซึ่งหลักประกันที่อยู่ในความครอบครองตามสภาพของหลักประกัน หรือสภาพที่ได้มีการซ่อมแซมตามสมควรเพื่อประโยชน์ในการขายก็ได้ สำหรับวิธีการ เวลา และสถานที่จำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สินหลักประกันนั้นจะต้องเป็นไปตามปกติประเพณีทางการค้า และอาจเป็นการขายในลักษณะที่เปิดให้มีการแข่งขันด้านราคาหรือขายให้แก่ผู้ซื้อรายใดรายหนึ่งก็ได้ โดยเจ้าหนี้จะต้องมีหนังสือแจ้งให้ลูกหนี้หรือผู้มีหน้าที่ต้องชำระหนี้ตามหลักประกันทราบก่อนการจำหน่ายด้วย

สหราชอาณาจักร ได้กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการขายทรัพย์สินทางปัญญาที่นำมาเป็นหลักประกันตามหลัก Floating Charge โดยสหราชอาณาจักรได้ยึดหยุ่นในการขายเพื่อช่วยเหลือเจ้าหนี้ที่มีประกันภายใต้สัญญาหลักประกันที่เหมาะสม ข้อยึดหยุ่นนั้นรวมถึงการขายโดยเอกชนและไม่จำเป็นต้องผ่านกระบวนการทางศาล เนื่องจากต้องการให้มีการขายโดยเร็ว แต่เจ้าหนี้มีความเสี่ยงในเรื่องค่าใช้จ่ายซึ่งเจ้าหนี้อาจต้องมีค่าใช้จ่ายของผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการควบคุมการขาย และ เจ้าหนี้มีประกันจะต้องขายในราคาที่เหมาะสมหรือขายในราคาจริงตามราคาตลาด

จากหลักเกณฑ์ของกฎหมายต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า ทั้งสองประเทศได้กล่าวถึงตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาไว้อย่างชัดเจน ส่งผลให้ผู้ให้หลักประกันและผู้รับหลักประกันต่างเชื่อมั่นในกฎหมายดังกล่าว จึงส่งผลให้มีการนำทรัพย์สินทางปัญญามาเป็นหลักประกันอย่างแพร่หลายภายใต้กฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าว อันทำให้ทรัพย์สินทางปัญญาของทั้งสองประเทศดังกล่าวมีการพัฒนา ต่อยอด คิดค้น และมีนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นเกี่ยวกับปัญหาตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาในกรณีบังคับหลักประกันทรัพย์สินทางปัญญา ผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นแก่สถาบันการเงิน เจ้าของทรัพย์สินทางปัญญา และผู้ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้นยังทำให้เกิดการสร้างสรรค์และคิดค้นผลงานทางปัญญาใหม่ ๆ เกิดขึ้น

สรุปผล

จากผลการวิจัยทั้งสามประเด็น ประกอบด้วย ปัญหาการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาและปัญหาตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญา จะเห็นได้ว่า นับแต่กฎหมายฉบับดังกล่าวมาผลใช้บังคับปรากฏว่าทรัพย์สินทางปัญญาที่นำมาเป็นหลักประกันทางธุรกิจมีเพียงไม่กี่ประเภท ซึ่งสะท้อนให้เห็นข้อเท็จจริงในวงการธุรกิจของไทยที่ยังไม่ยอมรับทรัพย์สินทางปัญญาในสถานะที่เป็นทรัพย์สินที่นำมาใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจเท่าที่ควร ประกอบกับข้อกฎหมายตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ.2558 เป็นบทบัญญัติเปิดกว้างทั่วไปที่นำมาใช้บังคับกับทรัพย์สินที่กฎหมายนี้กำหนดให้ใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจหลายประเภท นอกจากนั้นยังขาดกลไกที่จะสร้างและสนับสนุนความเชื่อมั่นในควมมีมูลค่าอย่างทรัพย์สินที่แท้จริงของทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะการที่ในปัจจุบันประเทศไทยไม่มีตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญา ตลอดจนกลไกที่เป็นศูนย์กลางที่จะให้ความคุ้มครองที่เป็นธรรมทั้งแก่ผู้ให้หลักประกัน (ลูกหนี้) และผู้รับหลักประกัน (เจ้าหนี้) ดังนั้น เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่สถาบันการเงินและทำให้ทรัพย์สินทางปัญญาสามารถนำมาเป็นหลักประกันได้ การมีตลาดซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาตามพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ.2558 จึงเห็นควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าว

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปราย ดังนี้

(1) ปัญหาการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญา

มูลค่าของทรัพย์สินทางปัญญาที่ (ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร และเครื่องหมายการค้า) ถือเป็นทรัพย์สินที่มีมูลค่าในตัวทรัพย์สินนั้นเอง เมื่อได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ผู้เป็นเจ้าของย่อมมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียว และสามารถนำทรัพย์สินนั้นไปซื้อขาย แลกเปลี่ยน โอน หรืออนุญาตให้ใช้สิทธิได้ ซึ่งมูลค่าของการซื้อขาย แลกเปลี่ยน โอน หรืออนุญาตให้ใช้สิทธินั้นย่อมเป็นไปตามเจตนารมณ์

ของคู่สัญญาที่ตกลงทำการซื้อขายกัน ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาอันเป็นที่ยอมรับและยังไม่มีกำหนดราคากลางของทรัพย์สินทางปัญญาเหมือนดังเช่นทรัพย์สินทั่วไป ส่งผลให้การซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญายังถูกจำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มที่สนใจหรือเกี่ยวข้องกับธุรกิจของตน ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในทรัพย์สินทางปัญญา ทำให้การนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์ในทางธุรกิจ โดยเฉพาะการนำมาเป็นหลักประกันสินเชื่อทางธุรกิจ สถาบันการเงินยังคงกังวลในการที่จะรับทรัพย์สินดังกล่าวมาเป็นหลักประกัน ทำให้การปล่อยสินเชื่อด้วยการนำทรัพย์สินทางปัญญามาเป็นหลักประกันตามพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจยังไม่เป็นที่แพร่หลาย และยังไม่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับดังกล่าว นอกจากนี้ในส่วนของผู้เจ้าของทรัพย์สินทางปัญญา เนื่องจากข้อจำกัดหลายด้านเกี่ยวทรัพย์สินทางปัญญา จึงยังทำให้ในปัจจุบันการสร้างสรรค์ คิดค้น หรือประดิษฐ์ผลงานทางปัญญาในประเทศไทยยังไม่เป็นที่แพร่หลายเท่าใดนักหากเปรียบเทียบกับ การสร้างสรรค์ผลงานในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร เป็นต้น

(2) ปัญหาตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญา

เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีหลักเกณฑ์ของกฎหมายฉบับใดกล่าวกำหนดในเรื่องตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาไว้ ส่งผลให้การซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศไทยในปัจจุบันมีรูปแบบการซื้อขายที่ผู้ซื้อและผู้ขายรู้จักกันเป็นการส่วนตัว และผู้ที่สนใจในทรัพย์สินทางปัญญานั้นเฉพาะกลุ่ม นอกจากนี้แม้ว่าการซื้อขายกันผ่านตลาดกลางทรัพย์สินทางปัญญา (IP Mart) หรือเว็บไซต์ www.thaiipmart.com ซึ่งเป็นตลาดแห่งแรกของประเทศไทย และมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นตลาดกลางซื้อขายสินค้าทรัพย์สินทางปัญญาที่มีการคิดค้น ประดิษฐ์ และผลิตเป็นสินค้าต้นแบบเพื่อนำมาจำหน่ายให้กับผู้สนใจนำไปพัฒนาเป็นสินค้าออกจำหน่าย อันจะเป็นการช่วยสร้างโอกาสให้กับผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็ก (เอสเอ็มอี) และคนที่มีความคิด ได้มีช่องทางค้าขายสินค้า หรือสิ่งประดิษฐ์ หรือความคิดที่คิดค้นมาแล้วได้ง่ายขึ้นก็ตาม แต่การซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาผ่านเว็บไซต์ดังกล่าว ก็ยังปล่อยให้มีการกำหนดราคากันโดยเสรี และเป็นไปตามเจตนาารมณ์ของคู่สัญญาเป็นหลัก ไม่ได้มีราคากลางกำหนดไว้เหมือนดังเช่นตลาดซื้อขายทรัพย์สินทั่วไป ราคาของทรัพย์สินทางปัญญาจึงไม่มีความแน่นอน ไม่มีหน่วยงานใดเข้ามาควบคุมเรื่องการซื้อขายและการกำหนดราคาได้ ดังนั้น การกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นแก่สถาบันการเงิน เจ้าของทรัพย์สินทางปัญญา และผู้ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้นยังทำให้เกิดการสร้างสรรค์และคิดค้นผลงานทางปัญญาใหม่ ๆ เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยการพัฒนาตลาดซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นหลักประกันตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจ พบว่ายังขาดกลไกที่จะสร้างและสนับสนุนความเชื่อมั่นในความมีมูลค่าอย่างทรัพย์สินที่แท้จริงของทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะการที่ในปัจจุบันประเทศไทยไม่มีตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญา ตลอดจนกลไกที่เป็นศูนย์กลางที่จะให้ความคุ้มครองที่เป็นธรรมทั้งแก่ผู้ให้หลักประกัน (ลูกหนี้) และผู้รับหลักประกัน (เจ้าหนี้) ดังนั้น เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องและปัญหาตลาดซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นหลักประกันตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจในการวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

เสนอให้มีตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญา ตลอดจนให้มีคณะทำงานเพื่อทำหน้าที่ในการดูแลการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญานั้น จึงเป็นที่มาของการเสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ.2558 โดยให้แก้ไขเพิ่มเติมคณะทำงานที่ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการตลาดซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญา และแก้ไขเพิ่มเติมการจำหน่ายทรัพย์สินทางปัญญา ให้จำหน่ายที่ตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาดังกล่าว ซึ่งแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังนี้

(1) เพิ่มเติมนตลาดซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาและคณะทำงาน ในมาตรา 40/1 แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 ความว่า

“มาตรา 40/1 บัญญัติว่า ตลาดซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญา ให้มีคณะทำงานทำหน้าที่ในการบริหารจัดการ ซึ่งประกอบด้วย

- (1) อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์
- (2) อธิบดีกรมบังคับคดี
- (3) นายกสมาคมผู้ประเมินค่าทรัพย์สินแห่งประเทศไทย
- (4) นายกสมาคมนักประเมินราคาอสังหาริมทรัพย์
- (5) สถาบันการเงินภาครัฐและเอกชน
- (6) นักกฎหมายที่มีความเชี่ยวชาญด้านทรัพย์สินทางปัญญา
- (7) นักวิชาการด้านทรัพย์สินทางปัญญา
- (8) เจ้าของทรัพย์สินทางปัญญา

ตลาดซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาตามวรรคหนึ่ง ให้กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ กรมบังคับคดี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมินมูลค่า ร่วมกันจัดตั้งตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญา”

(2) เพิ่มเติมการจำหน่ายทรัพย์สินทางปัญญาให้จำหน่ายที่ตลาดรองรับการซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญา ในมาตรา 40/2 แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 ความว่า

“มาตรา 40/2 บัญญัติว่า การจำหน่ายทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นหลักประกันเพื่อชำระหนี้ ให้จำหน่ายในตลาดซื้อขายทรัพย์สินทางปัญญาตามมาตรา 40/1”

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยสำหรับบุคลากรภายในจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม โดยได้รับแรงส่งเสริมและสนับสนุนจาก คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีและขอขอบคุณคณะนิติศาสตร์ ที่ได้ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดีในทุกๆ ด้าน จนงานวิจัยสามารถสำเร็จลุล่วงได้อย่างรวดเร็ว ปราศจากอุปสรรคใด ๆ

เอกสารอ้างอิง

- [1] ไชยยศ เหมรัชตะ.(2553). *ลักษณะของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- [2] ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. (2562). *กฎหมายเบื้องต้นทางธุรกิจ*. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน.
- [3] บัญญัติ สุชีวะ. (2559). *คำอธิบายกฎหมายลักษณะทรัพย์สิน*. กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานคร พิมพ์ครั้งที่ 1.
- [4] กำชัย จงจักรพันธ์. (2557). *เรื่องน่ารู้ เกี่ยวกับกฎหมายหลักประกันทางธุรกิจ*. กรุงเทพมหานคร : ศรีอนันต์การพิมพ์.